

[Pelle Voigt]

Udenrigsministerens reaktion på de fortsatte amerikanske prøvesprængninger har været at kritisere Sovjetunionens moratorium, som han altså tidligere har udtalt sig positivt om. Sagligheden er lagt fuldstændig på hylden.

Derfor er det endnu en gang nødvendigt for folketingsrådet at fastslå, at der faktisk eksisterer en dansk politik på dette område, og at grundlinjen i den politik ikke kan ændres på det spinkle, ja, ynkelige grundlag, som udenrigsministeren øjensynlig ønsker at gøre det.

Vi kan fra SFs side fuldt ud tilslutte os den dagsorden, som er fremsat af hr. Lasse Budtz, hvilket også er grunden til, at forespørgerne ikke har foreslået nogen selvstændig dagsorden. Vi hæfter os især ved vigtigheden af det punkt, hvor man taler om at anvende genindkaldelsesformularen fra traktaten om begrænset prøvestop fra 1963 til at få indkaldt denne konference og foreslå en ændring eller en udvidelse af traktaten, som gør det begrænsede prøvestop til et totalt prøvestop, et initiativ, som i øvrigt har fået støtte i den amerikanske kongres fra så forskelligt politisk orienterede politikere som Charles Mc C. Mathias fra det republikanske parti, der i parentes bemærket, som nogle vil vide, også er præsident for Den nordatlantiske Forsamling, og Edward Kennedy.

Da et forslag om at følge denne fremgangsmåde i vinter var til behandling i FN, undlod Danmark at stemme. Det gjorde man under henvisning til forventningerne, som i øvrigt også deles af et alliancefrit land som Sverige, om, at man kunne opnå succesrige resultater igennem forhandlingerne på nedrustningskonferencen i Genève.

Men siden er der jo i disse forhandlinger i Genève sket ganske omfattende og ganske ubehagelige ting. De meget omfattende bestræbelser, som konferencen har udøvet under det australske formandskab med udarbejdelse af papirer, ja, »ikke-papirer«, som man kalder det i det diplomatiske sprog, har mildt talt ikke ført til noget resultat. Det australske formandskab har, hvis man skal tro de oplysninger, som er kommet ud fra nedrustningskonferencen, forladt formandskabet i dyb bitterhed over, at det har været helt umuligt at få USA i tale med hensyn til blot at sætte indledende manøvrer i gang til på et senere tidspunkt at starte forhandlinger.

Den australske bitterhed er ikke blevet mindre af, at man i denne sag har oplevet, hvordan USA's NATO-allierede, herunder Danmark, på trods af deres officielle politik lod sig tvinge på plads. Jeg går ud fra i denne forbindelse, at jeg har ret i, at det er den danske holdning, da Danmark jo ikke selv deltager i CD's forhandlinger, men at det forholder sig på den måde. Det har i hvert fald forholdt sig på den måde med USA's øvrige allierede, som deltog direkte i CD-processen.

Derimod er der klare muligheder, hvis Danmark er villig til at tage initiativ, som det understreges i den dagsorden, som forhåbentlig vedtages her i dag, om at anvende proceduren i 1963-traktaten. Jeg tror næsten ikke, hr. Ivar Hansen har læst 1963-traktaten, når jeg hører hans tale, for allerede dér fastslås det jo helt klart, at der er enighed om med meget kort varsel mellem USA, Sovjetunionen, England og Frankrig og de øvrige underskrivende magter at indgå en aftale om et totalt stop, men vi er i den meget interessante og positive situation, at samtlige de nulevende medarbejdere i præsident Kennedys administration, som på amerikansk side deltog aktivt i udformningen af traktaten og måske bedre end nogen andre kender formålet med den, mekanismerne i den, jo i et brev til præsidenten for parlamentarikerne for en ny verdensorden har erklæret sig villige til at stille deres arbejdskraft og ekspertise til rådighed for enhver regering, der vil gøre det, som faktisk er punkt 4 i den dagsorden, som vi håber vedtages her i dag.

Vi synes derfor, det vil være en god idé, hvis dagsordenen vedtages, at Danmark tager imod dette tilbud, og at Danmark tilslutter sig de konsultationer, som en række alliancefrie lande har sat i gang med henblik på at drøfte, hvorledes man skal udforme et sådant ændringsforslag til traktaten af 1963.

Det, der jo i virkeligheden skiller os og regeringen i denne sag – ud over regeringens logrende holdning til USA – er den simple kendsgerning, at folketingsflertallet øjensynlig ønsker at foretage sig noget – regeringen ønsker kun at snakke.

.(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):